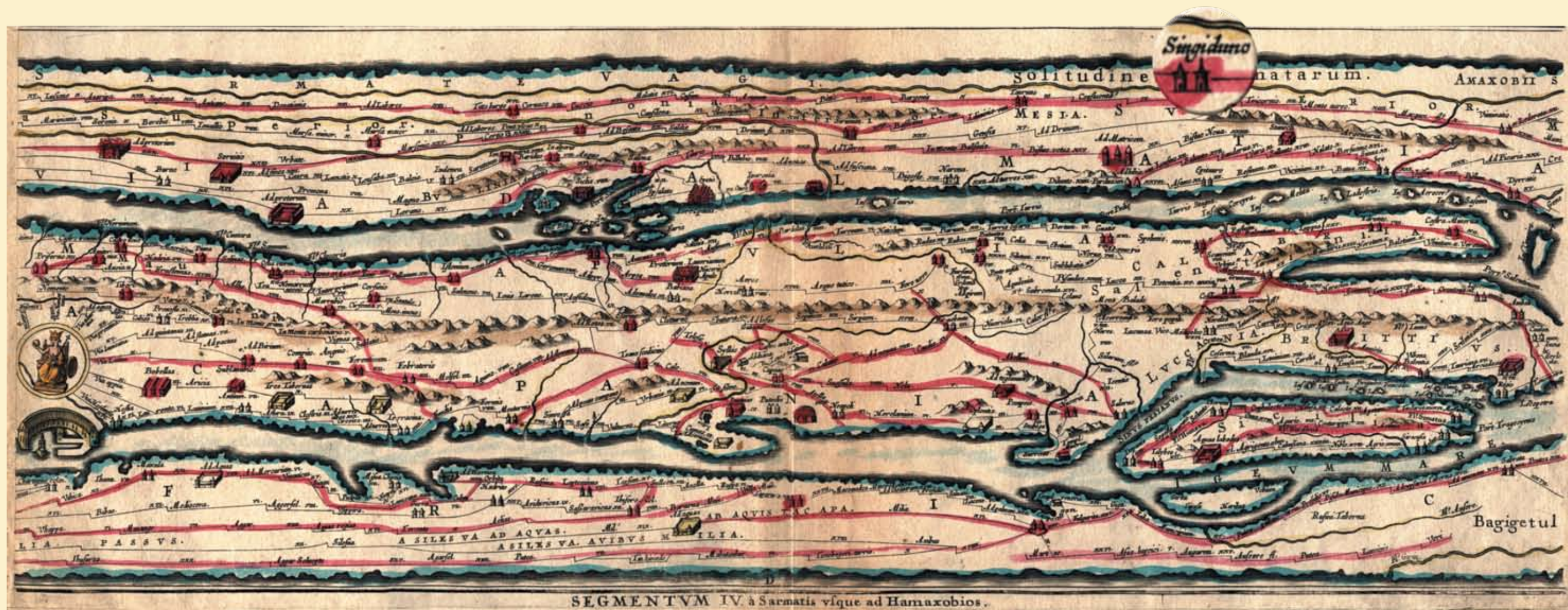

БЕОГРАД НАД ДУНАВОМ BELGRADE ABOVE THE DANUBE

ПРЕМА ЕВРОПСКИМ КАРТОГРАФСКИМ ИЗВОРИМА XVI–XIX века
ACCORDING EUROPEAN CARTOGRAPH SOURCES BETWEEN XVI AND XIX CENTURY

Библиотека града Београда
КАРТОГРАФСКА ЗБИРКА АЋИМОВИЋ
Belgrade City Library
CARTOGRAPH COLLECTION AĆIMOVIĆ

БЕОГРАД НАД ДУНАВОМ

ПРЕМА ЕВРОПСКИМ КАРТОГРАФСКИМ ИЗВОРИМА
XVI–XIX ВЕКА

BELGRADE ABOVE THE DANUBE

ACCORDING EUROPEAN CARTOGRAPH SOURCES
BETWEEN XVI AND XIX CENTURY

Библиотека града Београда
КАРТОГРАФСКА ЗБИРКА
АЋИМОВИЋ

Belgrade City Library
CARTOGRAPH COLLECTION
AĆIMOVIĆ

Belgrade is a prominent European city whose ramparts rise up on the promontory above the confluence of the Sava and Danube Rivers. During the centuries of migrations from the East, Belgrade has been one of the most important gates to the West. Belgrade and Serbian lands appears on the earliest geographical sketches of the Europe.

This album of Belgrade engravings, represents Belgrade City Library collection – valuable donation of Mister Rista Aćimović, respectable law and economic expert. Chosen copies of old maps were made in centers of graphic production during XVI – XIX century, located in Augsburg, Amsterdam, Paris, Nuremberg, London, Oxford etc. A large number of authors like A. Ortelius; G. K. Mercator; G. Bodenehr; P. Bertius; J. Sambocus; N. Sanson; M. Seutter etc. are represented by copper engravings and lithographies, and in lesser degree, by woodcuts.

Although historical sources mention maps of classical geographers, only two examples of ancient cartography have been preserved in later transcripts: the maps of Ptolemy's *Geography* and the Roman traveling map: *Tabula Peutingeriana*. Both of them are representing in this album. Belgrade was known by the oldest name of the city – Singidunum.

The Roman map of the world, known as the *Tabula Peutingeriana*, is made in the form of a scroll, and it marks the network of roads, cross-roads, settlements, the major rivers, a few mountains and the names of individual regions. The roads across Serbia followed the courses of the Danube, Sava, Drina, Velika Morava, Nišava, Timok, Toplica and Ibar rivers. Because of the length of the map, the entire territory is excessively elongated in the east–west direction, but the map is, besides other important information, valuable because it gives authentic evidence of roads and settlements. Since it was intended as a reference guide for travelers, it was made on the basis of actual field surveys. About forty stations are marked in Serbia.

The achievements of classical learning in the fields of astronomy and geography were unified in the works of Claudius Ptolemy (Claudius Ptolemaeus 87–150), the celebrated geographer and astronomer of the Alexandrian school. The territory of Serbia covers a part of the Roman province of Pannonia Inferior and the entire province of Moesia Superior. Viewed as a whole, Ptolemy's map gives a rough sketch of the territory of Serbia. The maps specified coordinates for each

Београд је знаменит европски град чији се бедеми уздижу на рту изнад ушћа реке Саве у Дунав. У току вековних миграција са Истока, Бели Град је био и остао једна од најважнијих капија према Западу. Београд и српске земље појављују се на најстаријим географским приказима европског континента.

Овај албум најранијих картографских приказа Београда представља публици колекцију Библиотеке града Београда – вредан поклон господина Ристе Аћимовића, угледног правника и економисте. Одабрани примерци старих мапа настали су у европским економским и графичким центрима XVI–XIX века, у Аугсбургу, Амстердаму, Паризу, Нирнбергу, Лондону, Оксфорду... Примерцима рађеним у техници бакрореза, литографије, али и дрвореза, заступљени су бројни аутори од којих су најзначајнији: А. Ортелијус; Г. К. Меркатор; Г. Боденер; П. Бертиус; Ј. Жамбоки; М. Зојтер...

Иако историјски извори помињу дела класичних географа, сачувана су само два примера античке картографије у каснијим репродукцијама: мапе израђене према подацима Птолемејеве *Географије* и Римска путна мапа – *Tabula Peutingeriana*. Обе су представљене у овој публикацији. Београд је на њима записан под својим најстаријим познатим именом, као Singidunum.

Римска путна карта света – *Tabula Peutingeriana*, начињена је у облику свитка са обележеном мрежом главних и споредних путева, насеља, речних токова, понеком планином, као и са називима римских покрајина. Назначени римски путеви водили су и преко територије Србије, дуж речних токова Дунава, Саве, Дрине, Велике Мораве, Нишаве, Тимока, Топлице и Ибра. Облик мапе прилагођен је потребама путника, али је тиме читава приказана територија неприродно издужена у правцу исток – запад. Израђена да служи као практичан приручник, карта је састављена на основу података са терена прве половине IV века. На територији Србије уцртано је око четрдесет станица.

Достигнућа античке науке у области астрономије и географије систематизована су и обједињена у радовима Клаудија Птолемеја (Claudius Ptolemaeus 87–150), прослављеног астронома и географа александријске школе. Територија Србије обухваћена је у оквирима римских провинција Доње Панони-

point, but only a small number of them were established by measuring, while the other values were taken over from other sources, without actual knowledge of the region. Even in the fifteenth century Serbia was shown on the maps of the world based on earlier maps and the revived interest in Ptolemy's *Geography*.

In the sixteenth century Serbia was still cut off from the progressive trends in the cartography of Europe. In the absence of authentic knowledge, cartographers resorted to old source, traveler's notes and reports of missionaries and ecclesiastical emissaries. Inexpert compilation from maps drawn to various scale resulted in the multiplication of the same settlements; some towns had vanished and some others had been included.

Towards the end of the sixteenth century the publishing activity was marked by the domination of Dutch cartography, represented by such famous names as Mercator, Ortelius, Janson, etc. who took over and modified in their atlases the original results of Italian and Austrian cartographers. The Serbian lands were represented primarily on four maps based on Ptolemaic maps, Tabula V and Tabula IX of Europe

At the beginning of the seventeenth century the Serbian lands were still divided among the Ottoman Empire and the Austrian Habsburg Empire. This division was of decisive influence on the geographical knowledge and cartographic description. The parts under Austria were described by cartographers, who had direct access to them, while the parts under Turkey surveillance remained unknown, imprecisely described, with many imaginary details, inexact river courses and routes of travel, and numerous blank spaces.

This lack of uniformity in the description of the regions comprised to the end of the nineteenth century. Each progress in cartography in any period from the seventeenth to the nineteenth century reflected the same unequal knowledge of the individual parts of the Serbian lands, for the political divisions exercised a constant influence on the possibilities of cartographic research, so that a large part of the regions under Turkey remained comparatively little known.

The successors of well known cartographers, Mercator and Ortelius – J. Janson, W. Blaeu and his disciples – as well as other Dutch publishers, reprinted old atlases which also contained maps of the Serbian lands, without new data into their maps. This also applies to the French cartographers, as well as to other European publishers. The new editions merely reiterated the earlier errors, and only the graphic design of the maps was altered in accordance with the current fashion. Thus the Serbian lands, shown on numerous maps of individual provinces or as parts of the Danube valley, Austria, Hungary or European Turkey in „the century

је и Горње Мезије, али у целини, њен опис остаје на нивоу грубе географске скице. На мапама рађеним према Птоломејевој *Географији* први пут су назначене географске ширине и дужине за сваку тачку, али су подаци уношени за наше земље тек у свом незнатном броју били резултат непосредног увида. Непознавање терена обележиће и обновљену картографију XV века а територија Србије биће приказивана према Птоломејевим, посредним изворима.

И у XVI веку Србија је одвојена од прогресивних трендова европске картографије. У недостатку географских знања, картографи преузимају податке са старијих мапа, ослањају се на путничке белешке и извештаје мисионара. Компилација грађе са докумената различитих размера доводи до тога да се насеља уписују на исту карту и по више пута. Тако су неки српски градови бивали потпуно избрисани а други, давно ишчезли, поново се појављују.

Крајем XVI века водеће место у издавачкој делатности заузеће холандски картографи, од којих најпознатији: А. Ортелијус; Г. К. Меркатор; Јансон и други, у своје атласе уносе резултате италијанских и аустријских картографа. Територију Србије приказиваће на мапама заснованим на подацима са пете (Tabula V) и девете (Tabula IX) табле Птоломејеве *Географије*.

Почетком XVII века Србија је подељена између Отоманског царства и Хабсбуршке монархије. Ово нејединство има одраза и на картографске приказе. Делови територије под аустријском влашћу приказани су на основу теренских описа, док су делови под Турском били недоступни и из тог разлога непрецизни. Подаци су често имагинарни, токови река нетачно уцртани, мрежа непостојећих путева често пресеца бројне празне и необележене површине.

Непостојање јединственог приказа српских територија трајало је све до краја XIX века. Без обзира на напредак у развоју картографије између XVII и XIX века, непознавање појединих делова Србије је и даље било присутно. Политичка подељеност је онемогућавала картографска истраживања, па су територије под турском влашћу остајале недовољно истражене и нетачно приказане.

Следбеници чувених холандских картографа Меркатора и Ортелијуса – Ј. Јансон, Ј. Блав и њихови ученици, као и остали холандски издавачи, прештампавали су старе атласе са картама српских земаља а да при том нису уносили савремене податке. Ово је случај и са француским и другим европским издавачима. Нова издања су једноставно понављала раније грешке и само би графичка решења бивала измењена у складу са тренутном модом. Тако су српске земље, које се виде на бројним мапама појединих покрајина

of great atlases“ were in fact represented more or less in the same way as at the end of the preceding century.

In the latter half of the seventeenth century more detailed maps began to appear. That was a consequence of the need to provide information on the territories which had become scenes of war, during the Austrian–Turkish conflicts after the siege of Vienna (1683). All the European publishers issued numerous new maps to celebrate the victories of the Christian armies. They were not only general maps, as in the preceding period, but also more particular ones, which marked movements of troops and sites of battles, and contained numerous plans of captured towns and fortresses.

The city of Belgrade and the Danube valley are represented in all the major atlases with several maps. The Serbian lands are also represented on the maps of Hungary and Turkey in Europe, as well as on separate regional maps.

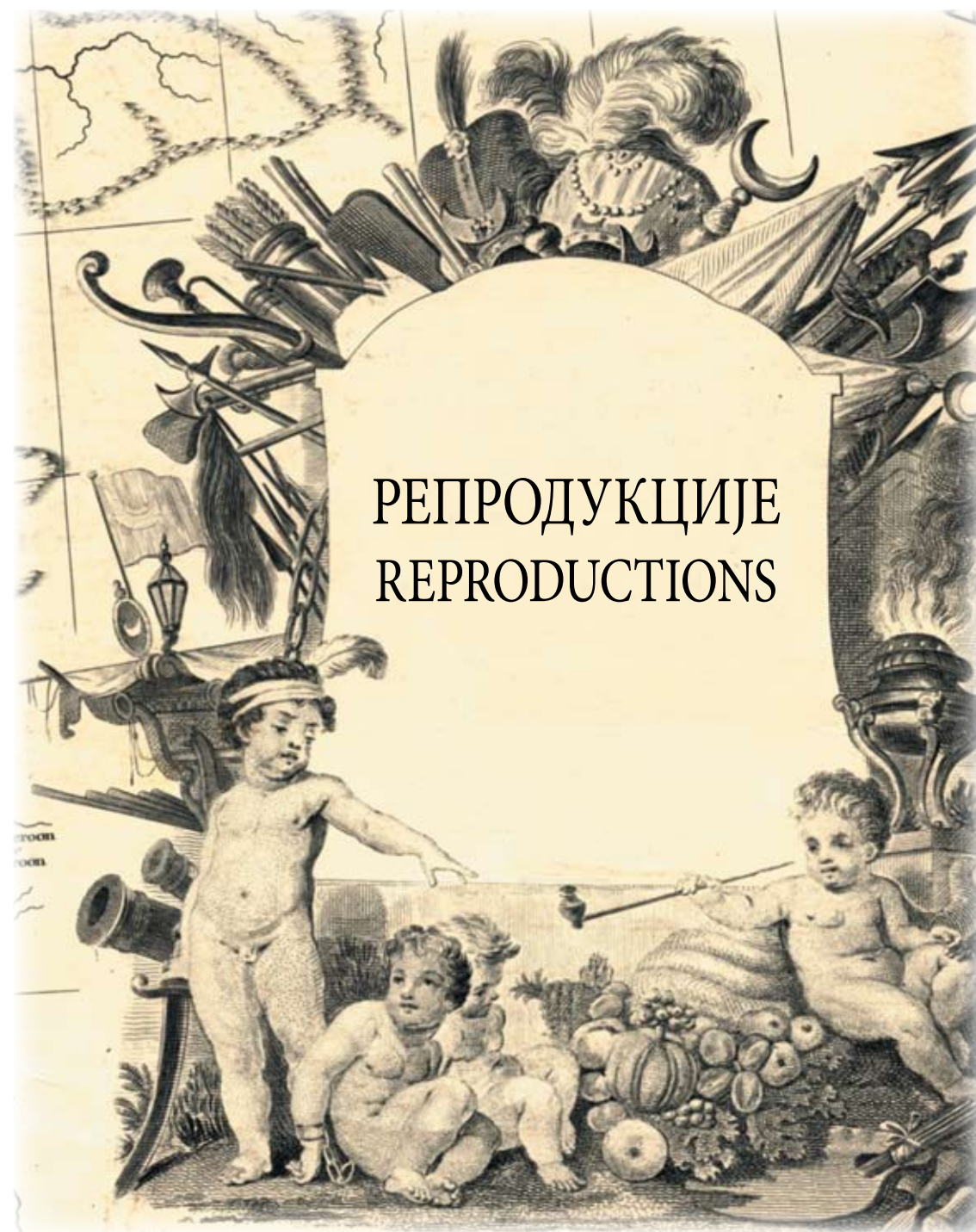
Regarding a selection proposed in this album of most interesting engravings belongs to Belgrade City Library, it was taken care that the specimens were exemplary, that they stand for the whole collection and represent panoramas, plans, military plans as well battle scenes engravings. They also describe one of the early media of pictorial information. In the case of Belgrade, it’s “glory”, it’s relation to important, even decisive events, made a continuous public interest. Also, the spirit of romanticism and interest for the unknown, for the inceptive capacities of not yet adequately civilized milieus, has been reflected in graphic accounts about Belgrade. Number of representation of Belgrade shows it not only as town which is politically and strategically important, but also as very prosperous place in many ways.

или делова тока Дунава (Аустрије, Мађарске или Европске Турске), у „веку великих атласа“ биле приказиване на исти начин као што је то био случај и крајем претходног века.

Током друге половине XVII века почињу да се појављују прецизније мапе. Разлог налазимо у неопходном прикупљању података за подручја која ће током аустријско-турских сукоба, након опсаде Беча (1683), постајати ратна попришта. Сви европски издавачи објављују нове карате величајући победе хришћанских армија. Ове карте су, за разлику од ранијих, осим општих података имале и сликовно приказане покрете војних трупа, приказе битака као и бројне планове освојених градова и утврђења.

Београдски град, на рту изнад Дунава, често се помиње у великим европским картографским атласима. Српске земље се могу видети и на картама Мађарске и Европске Турске, као и на мапама појединих покрајина.

У овом избору из Картографске збирке *Аћимовић* Библиотеке града Београда, представљамо најлепше примерке. Видимо изглед европског Београда, планове града, али и ратне распореде са приказима битака. Београд, његова „слава“ и повезаност са значајним, пресудним историјским догађајима, изазивају непрестано занимање јавности. Такође, дух романизма, у периоду када су у највећој мери настајале ове репродукције, буди интересовање за недовољно познате а блиске пределе и има јасан утицај на графички приказ Белог Града. Стална присутност Београда у европској визури сведочи, не само о његовој политичкој и стратешкој важности, него и о могућностима његовог развоја.

страна • page

IX

Аутор: Према ПТОЛОМЕЈУ (Ptolemaeus, Claudius, Александрија, око 87–150)
• **Author:** CLAUDIUS PTOLEMY (Ptolemaeus, Claudius, Alexandria about 87–150)
Engraving based on earlier maps and revived interest in Ptolemy *Geography*.

Одредница: ЕВРОПА, детаљ
• **Heading:** EUROPE, detail

Наслов • Map sheet title:
TAB. V. EUROPÆ
in qua Rætia, Pannonia, Noricum, Liburnia, Dalmatia, Cum Italiæ parte
. – [б. м.] : [б. п.], око 1700.
• . – [s. l.] : [s. d.], about 1700.

Димензије детаља • Size of detail: 46 x 33 цм • cm.
Техника • Tehnique: Бакорез, ручно колорисан • Woodcut, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ К3 8

Према напмени антиквара: Атласна карта Птоломеја.
• **According to antiquarian bookseller note:** Map sheet from the Atlas
based on revived interest in Ptolemy *Geography*.

страна • page

XI

Аутор: ЖАМБОКИ, ЈАНОШ (Zsámboki, János), картограф, Беч, 1531–1584.
• **Author:** SAMBUCUS, JOANNES (Zsámboki, János), cartographer, Vienna, 1531–1584.

Одредница: УГАРСКА ...

• **Heading:** HUNGARY ...

Наслов • Map sheet title:

VNGARIAE LOCA PRAECIPVA RECENS EMENDATA ATQVE EDITA

per Ioannem Sambucum Pannonivm, imp. m^s. HISTORICVM

. – [б. м.] : [б. п.], 1579.

• . – [s. l.] : [s. d.], 1579.

Димензије • Size of print: 50 x 34,5 cm • cm.

Техника • Technique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 71

Према напмени антиквара: Предња страна 108 *Altra tavola d’Hungaria*,
атласна карта непознатог италијанског издања.
• **According to antiquarian bookseller note:** Front page No. 108: *Altra tavola d’Hungaria*,
map sheet from the unknown Italian Atlas.

страна • page

XIII

Аутор: ОРТЕЛИЈУС, АБРАХАМ, картограф, Антверпен, 1572–1598.
• Author: ORTELIUS, ABRAHAM, cartographer, Antwerpen, 1572–1598.

Одредница: ДАКИЈА И МЕЗИЈА ...

• Heading: DACIA END MOESIA ...

Наслов • Map sheet title:

DACIARVM, MOESIARVML : QVE VETVS DESCRIPTIO

. – [Антверпен] : Абрахам Ортелиус, 1595.

• . – [Antwerpen] : Abraham Ortelius, 1595.

Димензије • Size of print: 46 x 35 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 35

Према напмени антиквара: Атласна карта, латинско издање.

• According to antiquarian bookseller note: Map sheet from the Latin edition Atlas.

страна • page

XV

Аутор: БЕРТИУС, ПЕТРУС, космограф, Лајден и Париз 1565–1629.
• Author: BERTIUS, PETRUS, cosmographer, Leiden and Paris 1565–1629.

Одредница: ИЛИРИКУМ

• Heading: ILIRICUM

Наслов • Map sheet title:

ILLYRICUM

. – [б. м.] : [б. п.], око 1610.
• . – [s. l.] : [s. d.], about 1610.

Димензије • Size of print: 13,5 x 9,5 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 15

Према напмени антиквара: Стране 478–479 Бертиусовог атласа из 1610.

• According to antiquarian bookseller note: Map sheets 478–479 from Bertius Atlas, 1610.

страна • page

XVII

Аутор: МЕРКАТОР, ГЕРХАРД, картограф, гравер, Амстердам 1512–1594.

• **Author:** MERCATOR, GERHARD KREMER, cartographer, engraver, Amsterdam 1512–1594.

Одредница: СЛАВОНИЈА, ХРВАТСКА, БОСНА и ДАЛМАЦИЈА

• **Heading:** SLAVONIA, CROATIA, BOSNIA and DALMATIA

Наслов • Map sheet title:

SCLAVONIA, CROATIA, BOSNIA cum DALMATIÆ parte

. – Амстердам : J. Janson [Ioannis Ianssonii], [1631].

• . – Amsterdam : J. Janson [Ioannis Ianssonii], about [1631].

Надаслов • Head title:

Beschryvinghe van Slavonia, Croatia, Bosnia, met een ghedeelte van Dalmatia.

Димензије • Size of print: 19 x 20 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 30

Према напмени антиквара: Атласна карта 639–640 холандског издања Јансоновог издања Меркаторовог дела: *Atlas minor* из 1631.

• **According to antiquarian bookseller note:** Map sheet 639–640 from J. Janson's Dutch edition of Mercator's *Atlas minor*.

XVIII

страна • page

XIX

Аутор: МЕРКАТОР, ГЕРХАРД КРЕМЕР, картограф, гравер, Амстердам 1512–1594.

• **Author:** MERCATOR, GERHARD KREMER, cartographer, engraver, Amsterdam 1512–1594.

Одредница: ВЛАШКА, СРБИЈА, БУГАРСКА И РУМУНИЈА

• **Heading:** VALACHIA, SERBIA, BULGARIA and ROMANIA

Наслов • Map sheet title:

WALACHIA, SERVIA, BULGARIA, ROMANIA

[Per Gerardum Mercatorem]

. – [б. м.] : [б. п.], око 1635.

• . – [s. l.] : [s. d.], about 1635.

Димензије • Size of print: 19 x 14,5 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакропез • Engraving

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 43

Према напмени антиквара: Атласна карта из Меркаторовог *Atlas Minor*,
око 1635, енглеско издање.

• **According to antiquarian bookseller note:** Map sheet from English edition
of Mercator's *Atlas minor*, about 1635.

XX

страна • page

XXI

НЕПОЗНАТИ АУТОР
• ANONIMUS AUTHOR

Одредница: УГАРСКО КРАЉЕВСТВО
• **Heading:** KINGDOM OF HUNGARY

Наслов • Map sheet title:
HVNGARIA REGNVM

. – [б. м.] : [б. п.], 1646.

• . – [s. l.] : [s. d.], 1646.

Димензије • Size of print: 31 x 26 cm • cm.
Техника • Tehnique: Бакропез • Engraving
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 80

Према напмени антиквара: Атласна карта из 1646.
• According to antiquarian bookseller note: Map sheet from Unknown atlas printed in 1646.

страна • page

XXIII

Аутор: САНСОН, НИКОЛАС СИН, Париз 1626–1648.
• Author: SANSON, NICOLAS LE FILS, Paris 1626–1648.

Одредница: УГАРСКА
• Heading: HUNGARY

Наслов • Map sheet title:
HONGRIE
Sanson le fils. Geographe du Roy
. – Париз : Pierre Mariette, [1660]
• . – Paris : Pierre Mariette, [1660]

Димензије • Size of print: 25,3 x 22,2 цм • cm.
Техника • Technique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 83

страна • page

XXV

Аутор: КЛУВЕРИУС, ФИЛИП, холандски географ, Лајден 1580–1623.

• Author: CLUVERIUS, PHILIPPUS, Dutch geographer, Leiden 1580–1623.

Одредница: ПАНОНИЈА и ИЛИРИК

• Heading: PANONIA and ILLYRICUM

Наслов • Map sheet title:

VETERIS ET NOVA PANNONIÆ et ILLYRICI Descriptio

. – [б. м.] : [б. п.], 1667.

• . – [s. l.] : [s. d.], 1667.

Димензије • Size of print: 24 x 20 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакропез • Engraving

Сигнатура • Signature: БГБ К3 12

Према намени антиквара: Карта из Клувериусова дела:

Intoductio in Universum Geographiam Gvelphebiti,

Impesis Conradi Bunonis, 1667, Liber Quartus, између стр. 378 и 379.

• According to antiquarian bookseller note: Map sheet from Cluverius
Intoductio in Universum Geographiam Gvelphebiti, Impesis Conradi Bunonis, 1667,
Liber Quartus, between pages 378 and 379.

страна • page

XXVII

Аутор: АА, ПИТЕР ВАН ДЕР, холандски издавач, Лајден 1659–1733.

• Author: AA, PIETER VAN DER, Dutch publisher, Leiden 1659–1733.

Одредница: УГАРСКА

• Heading: HUNGARY

Наслов • Map sheet title:

LA HONGRIE ...

Suivant les Nouvelles Observations de Messrs de l'Academie Royale des Sciences,
etc. Augmentées de Nouveau

. – Лајден : Pierre Van der Aa, [1683]

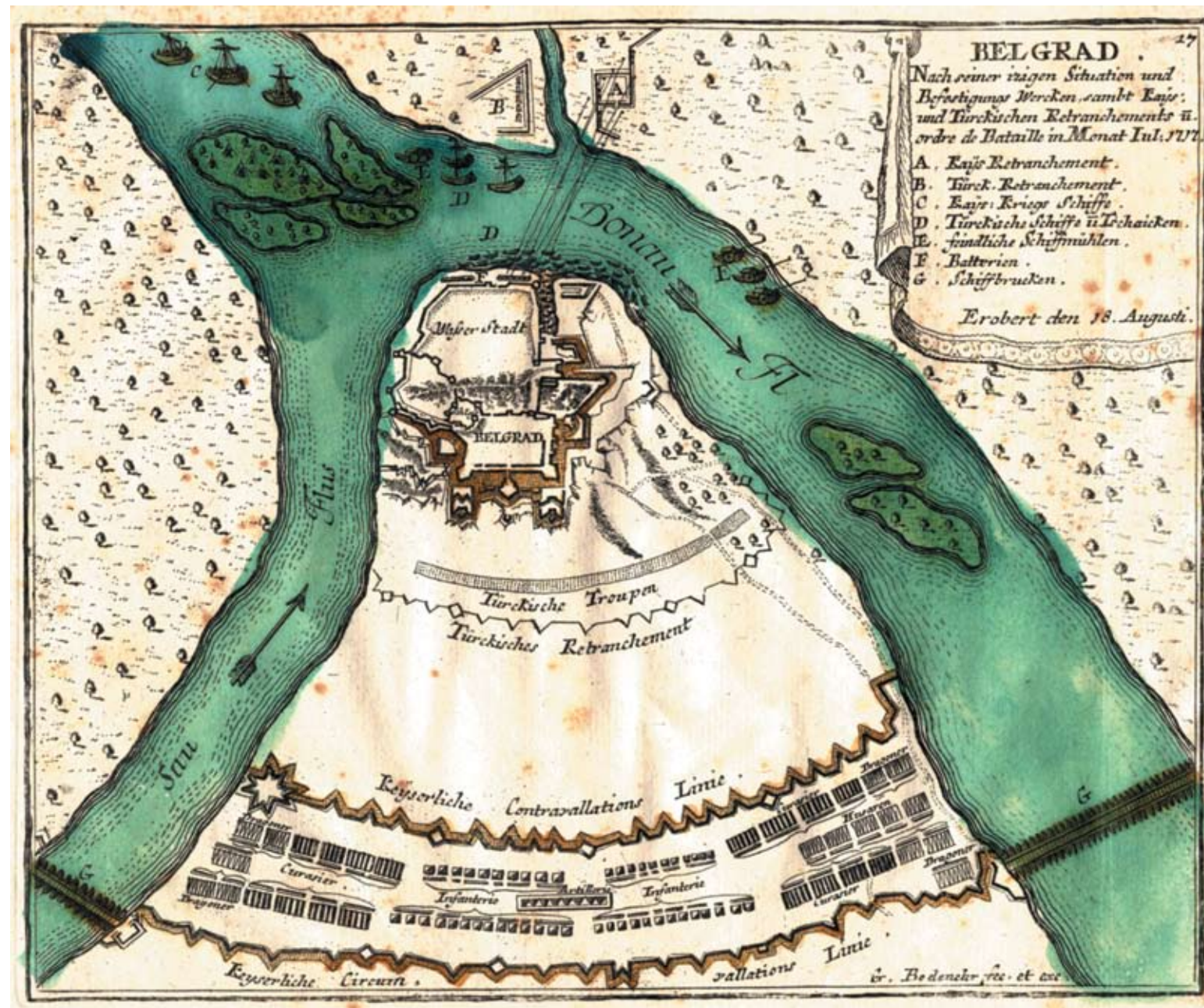
• . – Leiden : Pierre Van der Aa, [1683]

Димензије • Size of print: 29,5 x 22,2 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 84

страна • page

XXIX

Аутор: БОДЕНЕР, ГАБРИЈЕЛ, картограф и гравер, Аугсбург 1634–1727.
• **Author:** BODENEHR, GABRIEL, cartographer, engraver, Augsburg 1634–1727.

Одредница: БЕОГРАД, ОСВОЈЕН 18. августа [1688]
• **Heading:** BELGRADE, CONQUERED on 18. August [1688]

Наслов • Map sheet title:
BELGRAD EROBERT DEN 18. Augusti.

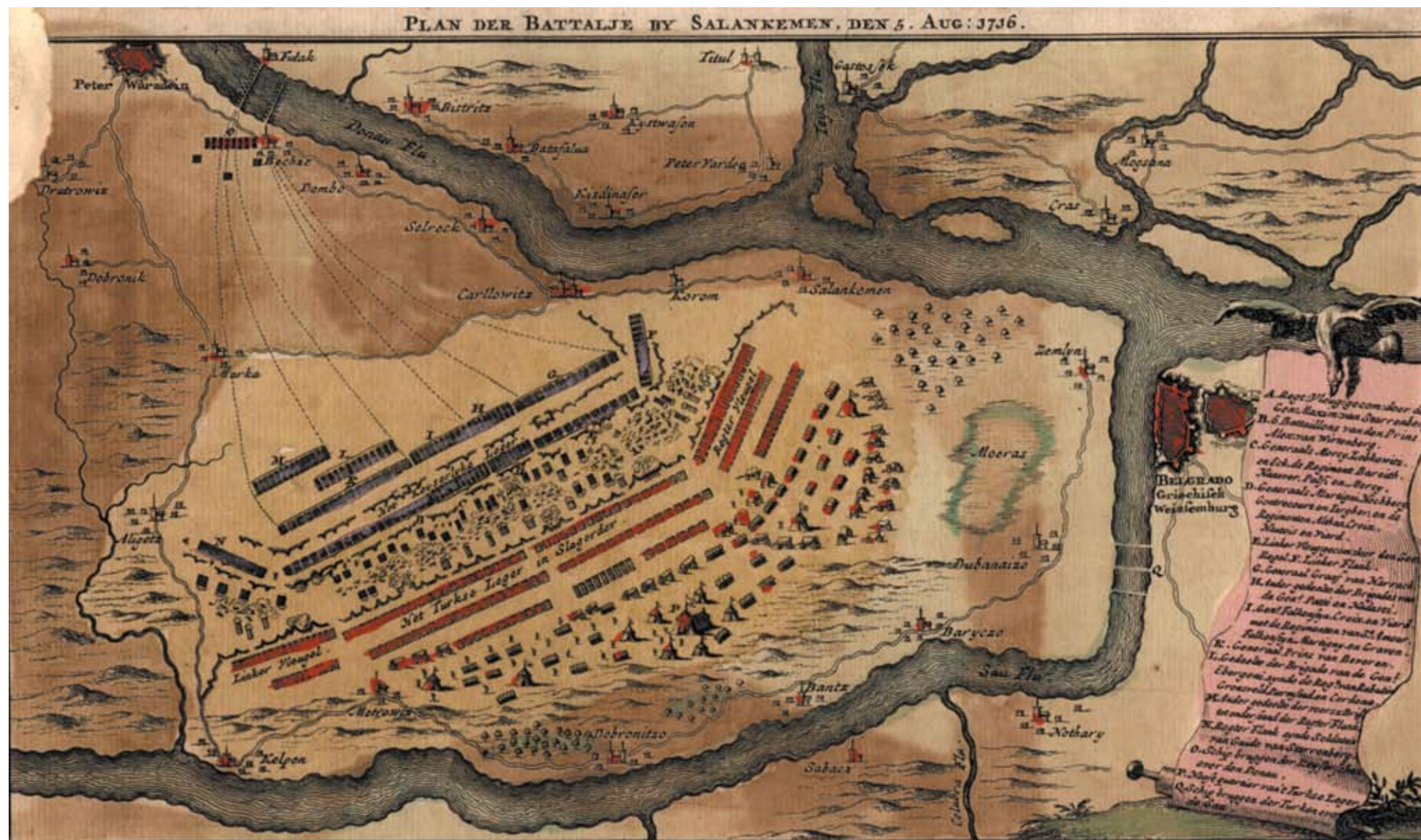
G. Bodenehr fec. et exc.
. – Аугсбург : Gabriel Bodenehr, 1690.
• . – Augsburg : Gabriel Bodenehr, 1690.

Димензије • Size of print: 20 x 16,5 cm • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ К3 182

Према напомени антиквара: Атласна карта 17
• **According to antiquarian bookseller note:** Map sheet 17

XXX

страна • page

XXXI

НЕПОЗНАТИ АУТОР
• ANONIMUS AUTHOR

Одредница: ПЛАН БИТКЕ КОД СЛАНКАМЕНА 5. авг. 1691.
• **Heading:** PLAN OF THE BATTLE NEAR SLANKAMEN 5. Aug. 1691.

Наслов • Map sheet title:
PLAN DER BATTALJE BY SALANKEMEN DEN 5. Aug. 1691.

. – [б. м.] : [б. п.], [б. г.]

• . – [s. l.] : [s. d.], [s. a.]

Димензије • Size of print: 26 x 15 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 186

XXXII

страна • page

XXXIII

Аутор: БЕЛС, ЕДВАРД, издавач, Оксфорд 1667–1727.

• Author: WELLS, EDWARD, publisher Oxford 1667–1727.

Одредница: НОВА МАПА ЕВРОПСКЕ САРМАТИЈЕ...

• Heading: NEW MAP OF EUROPEAN SARMATIA...

Наслов • Map sheet title:

A NEW MAP OF SARMATIA EUROPÆ, PANNONIA AND DACIA
SHERVING THEIR PRINCIPAL DIVISIONS, PEOPLE, CITIES,
TOWNS, RIVERS, MOUNTAINS ETC.

Dedicated to his Highness William Duke of Gloucester

. – Оксфорд : [б. п.] (гравер Benj. Cole), 1701.

• . – Oxford : [s. d.], (engraver Benj. Cole), 1701.

Димензије • Size of print: 50,5 x 37 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 16

Према напмени антиквара: Атласна карта из Велсове збирке

A New Sett of Maps, Оксфорд 1701.

• According to antiquarian bookseller note: Map sheet from Wells collection:

A New Sett of Maps, Oxford 1701.

XXXIV

The order of Battle of the Imperial Army in Hongary, the 5th August 1716.

H. S. H. The Prince Eugene of Savoy Generalissime.

General Counte of Palsy commander of the Horse, General Counte d'Heister commander of the Foot.

The Left wing.

The Body of the Battle.

The Right wing.

Generals of ye Horses. Countes Mercy. Falkenstein. Starenberg. Counte Regal general d'Artilleriy. P^r. Alex. Wittemberg. Falkenstein. Ebergem.

Generals of Foot. Counte la Croix. Lobkowitz. Wallis. Daun. Ahumade. Veterani. Hochberg. Hauben.

Majors Generals. *Hamilton.* *Vonlemburg. Vonliebstein. Vonmarsfigly.* *CoyntLek.* *Cordua.*

SecondLine

Generals of ye Horses. Battè, Co-Nadaſti HH: the Prince Beveren. Comte d'Harrach Genl. d'Artillerie. C^b. Nadaſti & Martini Generals of the Horses.

Generals of Foot . Viard . Condre Court . Prince Frideric de Wittenberg . Comte d'Althan . Hautois .

Majors Generals. *Torger.* *Galbes.* *Difbach.* *Wallis.* *Duc d'Artemberg.* *Schilling.* *S' Amour.*

Body of reserve.

Gene.^l Watch-Master Spleny

Totall

Dragoons.....	54	} Squadrons.
Cuirassiers & Cavalry.....	108	
Hussars.....	25	
Infantry & Grenadiers.....	62	Battalions.

	Squadrons	Battalions
First Line	84	36
Second Line	78	<u>26</u>
Body of reserve	<u>25</u>	62
	187	

BELGRADE nam'd by the Turks *BIROGRAD*, the apital City of *Rascia* in *Serria*. It's Situated on ^{the} *River Sava*, and the *Danube*. That place formerly did belong to *Princes* of *Serria*, and afterwards to the *Kings* of *Hungaria*. The *Turkish* Emperors *Amurath* 2^d. and *Mahomet* 2^d. his Son did besiege it without effect, but *Sultan Soliman* 3^d. taking advantage of the Troubles of *Hungaria* took it in 1521.

A. *Tha* insell'd. B. *The City*. C. *The Suburb*. D. *The lower* of *Marl*. E. *The Danub*. F. *The River Sava*.

DEMESWAR a Strong and Capital City in upper Hungary, near Transilvania. Mahomet being prime Vizer of Soliman Second Emperor of the Turkish Empire. Besieged it in the Year 1551. and made himself master of it. The Turks have made it the Capitale of a Beglerbegship or Government General of that part of Turkey lying in Europe.

страна • page

XXXV

НЕПОЗНАТИ АУТОР
• ANONIMUS AUTHOR

Одредница: РАСПОРЕД ИМПЕРАТОРСКЕ ВОЈСКЕ У УГАРСКОЈ, 5. авг. 1716.

• **Heading:** THE ORDER OF BATTLE OF THE IMPERIAL ARMEY
IN HUNGARY THE 5th August 1716.

Наслов • Map sheet title:

THE ORDER OF BATTLE OF THE IMPERIAL ARMEY
IN HUNGARY THE 5th August 1716.

. – [б. м.] : [б. п.], [б. г.]

• . – [s. l.] : [s. d.], [s. a.]

Димензије • Size of print: 35,5 x 38,5 цм • cm.

Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 190

Gelegenheydt der Twee Legers voor BELGRADO. benevens 't bombarderen en kannoneren op den andren. van den 2 tot den 14 Augustus 1717.

страна • page

XXXVII

НЕПОЗНАТИ АУТОР
• ANONIMUS AUTHOR

Одредница: РАСПОРЕД ВОЈСКЕ ПОД БЕОГРАДОМ 14. авг. 1717.

• **Heading:** THE ORDER OF THE ARMY INFRONT OF THE BELGRADE 14. Aug. 1717.

Наслов • Map sheet title:

GELEGENHEYDT DER TWEE LEGERS VOOR BELGRADO
BENEVENS'T BOMBARDEN EN KANNONEREN OP DEN ANDREN,
VAN DEN 2 TOT DEN 14. Augustus 1717.

. – [б. м.] : [б. п.], [б. г.]

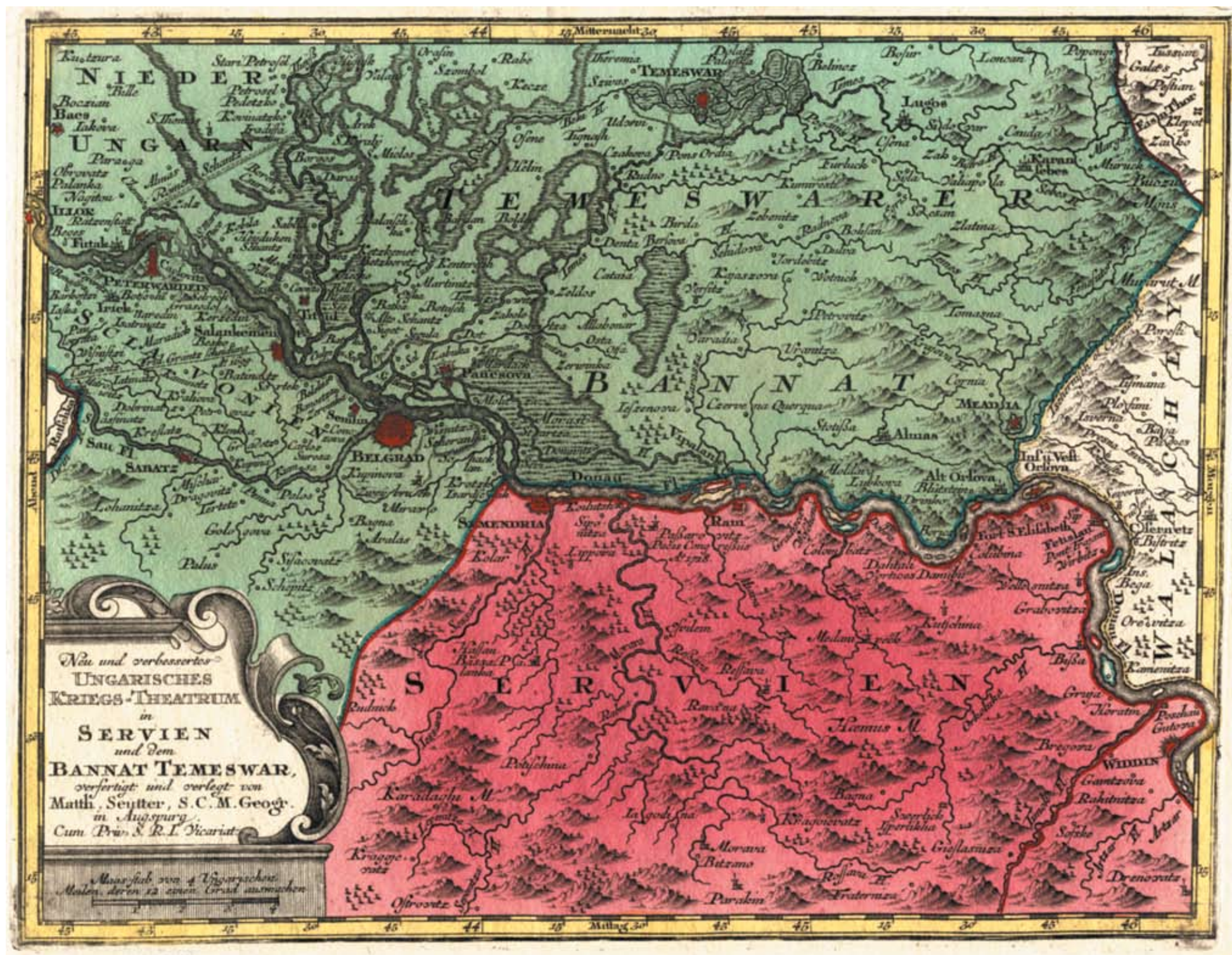
• . – [s. l.] : [s. d.], [s. a.]

Димензије • Size of print: 29 x 16,7 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 187

страна • page

XXXIX

Аутор: ЗОЈТЕР, МАТЕУС, картограф, гравер, издавач, Аугсбург 1678–1757.

• **Author:** SEUTTER, MATTHEUS, cartographer, engraver, publisher, Augsburg 1678–1757.

Наслов • Map sheet title:

NEU UND VERBESSERTES UNGARISCHES KRIEGS-THEATRUM
IN SERVIEN UND DEM BANNAT TEMESWAR.

Verfertigt und verlegt von Matth. Seutter...

. – Аугсбург : Mattheus Seutter, 1719.

• . – Augsburg : Mattheus Seutter, 1719.

Димензије • Size of print: 25 x 19,5 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 188

страна • page

XLI

НЕПОЗНАТИ АУТОР
• ANONIMUS AUTHOR

Одредница: НОВА КАРТА ТРАНСИЛВАНИЈЕ ...
• **Heading:** NEW MAP OF TRANSILVANIA ...

Наслов • Map sheet title:
NIEUWE KAART VAN SEVEN BERGEN
– **Carte nouvelle de Transilvanie Avec ses Confins**
. – [б. м.] : [б. п.], [1720]
• . – [s. l.] : [s. d.], [1720]

Димензије • **Size of print:** 25,5 x 17,5 цм • cm.
Техника • Technique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ К3 117

Белешка: Око карте изгледу градова, међу њима и Београд.
Note: Around the map we can see little pictures of the towns, between them Belgrade.

страна • page

XLIII

Аутор: ХОМАН, ЈОХАН БАПТИСТ холандски картограф, гравер и издавач 1664–1724.
• **Author:** HOMANN, JOHANN BAPTIST, Dutch cartographer, engraver and publisher 1664–1724.

Одредница: ОПСАДА БЕОГРАДСКОГ ГРАДА И ТВРЂАВЕ, детаљ
• **Heading:** SIEGE OF BELGRADE TOWN AND FORTRESS, detail

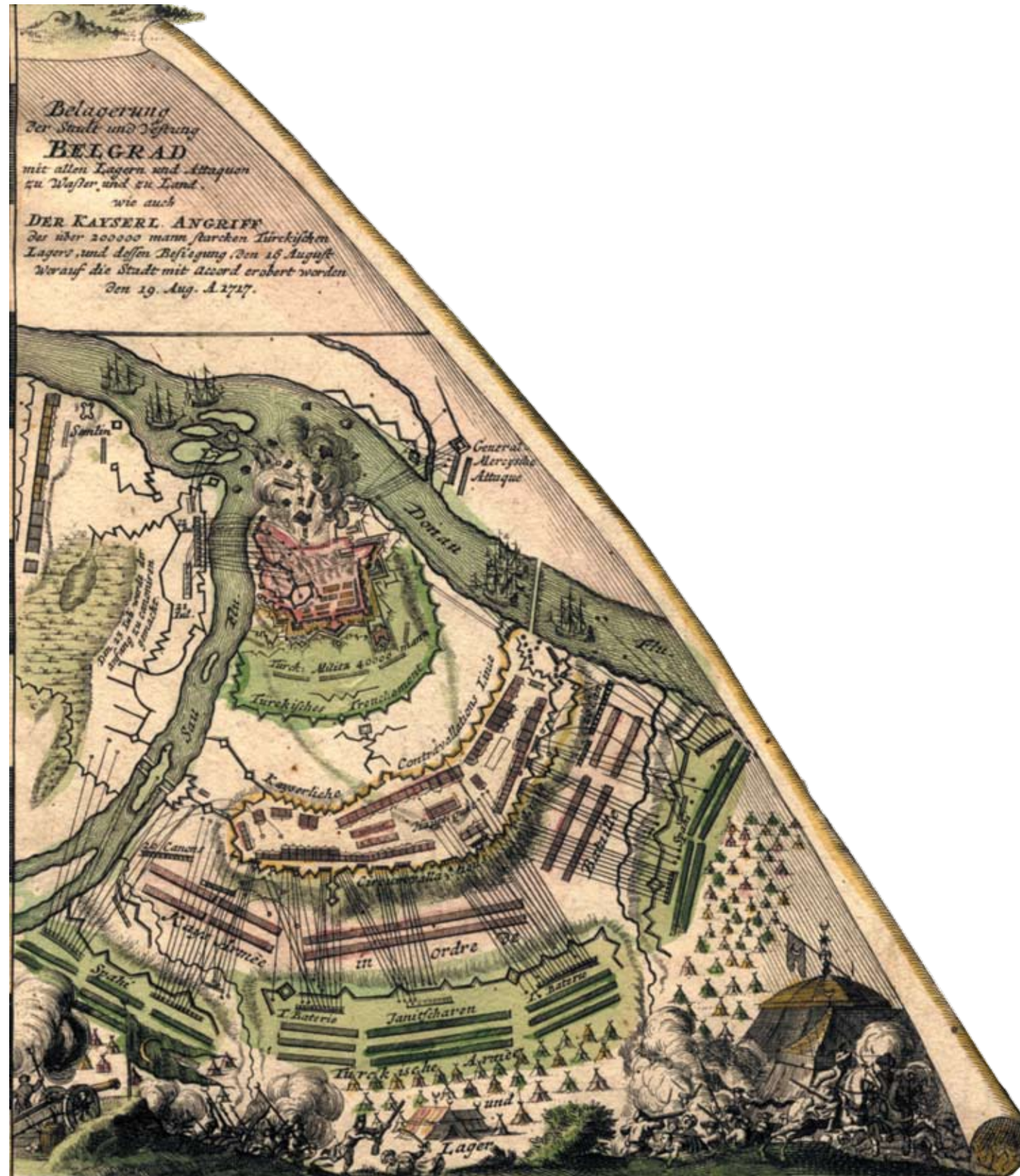
Наслов • Map sheet title:
NEU GEOGRAPHISCH VORGESTELLETES UNGARISCHES KRIEGS
– THEATRUM IN SERVIEN UN DEM BANNAT TEMESVAR
. – Нирнберг : Ioh. Bapt. Homann, 1720.
• . – Nuremberg : Ioh. Bapt. Homann, 1720.

Надаслов • Head title:
BELAGERUNG DER STADT UND FESTUNG BELGRAD

Димензије детаља • Size of detail: 19 x 22 cm • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 191

XLIV

страна • page

XLV

Аутор: ХОМАН, ЈОХАН БАПТИСТ холандски картограф, гравер и издавач 1664–1724.
• **Author:** HOMANN, JOHANN BAPTIST, Dutch cartographer, engraver and publisher 1664–1724.

Одредница: БЕОГРАД, детаљ
• **Heading:** BELGRADE, detail

Наслов • Map sheet title:
NEU GEOGRAPHISCH VORGESTELLETES UNGARISCHES KRIEGS
– THEATRUM IN SERVIEN UN DEM BANNAT TEMESVAR
. – Нирнберг : Ioh. Bapt. Homann, 1720.
• . – Nuremberg : Ioh. Bapt. Homann, 1720.

Димензије детаља • Size of detail: 14,5 x 9 cm • cm.
Техника • Tehnique: Бакорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 191

страна • page

XLVII

Аутор: МОЛ, ХЕРМАН, картограф, Лондон 1688–1745.
• Author: MOLL, HERMAN, cartographer, London 1688–1745.

Одредница: ЕВРОПСКА ТУРСКА и УГАРСКА
• Heading: TURKY IN EUROPE and HUNGARY

Наслов • Map sheet title:
A GENERAL MAP OF TURKY IN EUROPE, HUNGARY
& By H. Moll

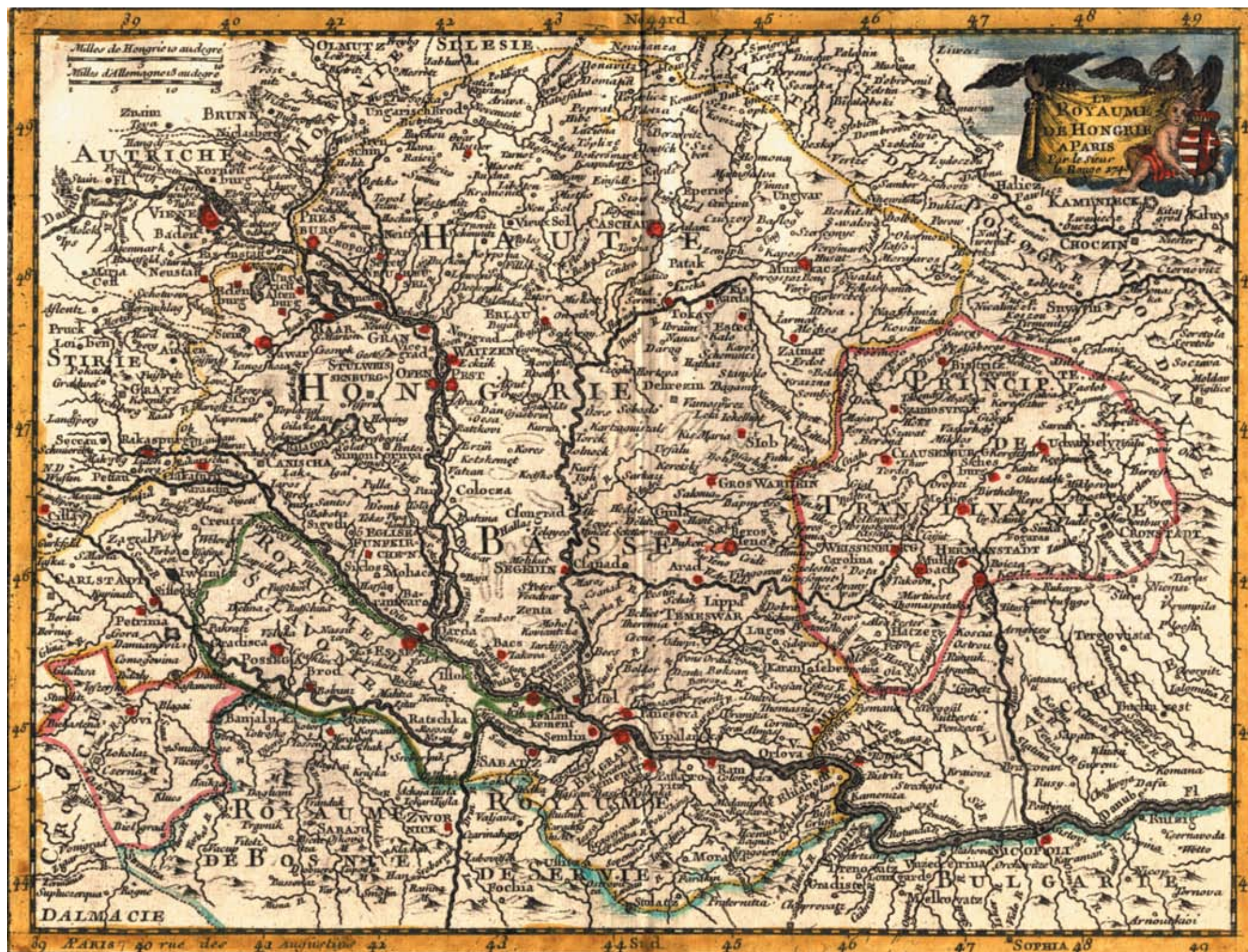
. – Лондон : [б. п.], [1734]
• . – London : [s. d.], [1734]

Димензије • Size of print: 29,5 x 22,4 цм • cm.
Техника • Tehnique: Бакропез • Engraving
Сигнатура • Signature: БГБ К3 131

Према напмени антиквара: Атласна карта 27
• According to antiquarian bookseller note: Map sheet 27

XLVIII

страна • page

XLIX

Аутор: ЛЕ РУЖ, ЖОРЖ ЛУИС, географ, Париз, 1722–1778.

• Author: LE ROUGE, GEORGES LOUIS, geographer, Paris, 1722–1778.

Одредница: КАРТА УГАРСКЕ

• Heading: KINGDOM OF HUNGARY

Наслов • Map sheet title:

LE ROYAUME DE HONGRIE

. – Париз : Sieur Le Rouge, 1743.

• . – Paris : Sieur Le Rouge, 1743.

Димензије • Size of print: 27 x 20 cm • cm.

Техника • Technique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 98

страна • page

LI

Аутор: СИЛ, РИЧАРД ВИЛИЈАМ, гравер, Лондон 1732–1785.
• Author: SEALE, RICHARD WILLIAM, engraver, London 1732–1785.

Одредница: ПАНОНИЈА, МЕЗИЈА, ДАКИЈА, ИЛИРИК
• Heading: PANONIA, DACIA, MOESIA, ILLYRICUM

Наслов • Map sheet title:
PANNONIA, MOESIA, DACIA ILLYRICVM

. – [б. м.] : [б. п.], око 1780.
• . – [s. l.] : [s. d.], about 1780.

Димензије • Size of print: 30 x 19,5 цм • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез • Engraving
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 13

Белешка: Атласна карта. Табла IX
Note: Map sheet, Tab. IX

страна • page

LIII

Аутор: ХАРИСОН, ЏОН, издавач, Лондон, крај XVIII века.

• **Author:** HARRISON, JOHN, publisher, London, end of the XVIII century.

Одредница: ТУРСКА У ЕВРОПИ

• **Heading:** TURKY IN EUROPE

Наслов • Map sheet title:

A NEW MAP OF TURKY IN EUROPE

. – Лондон : Harrison & Co, 1784.

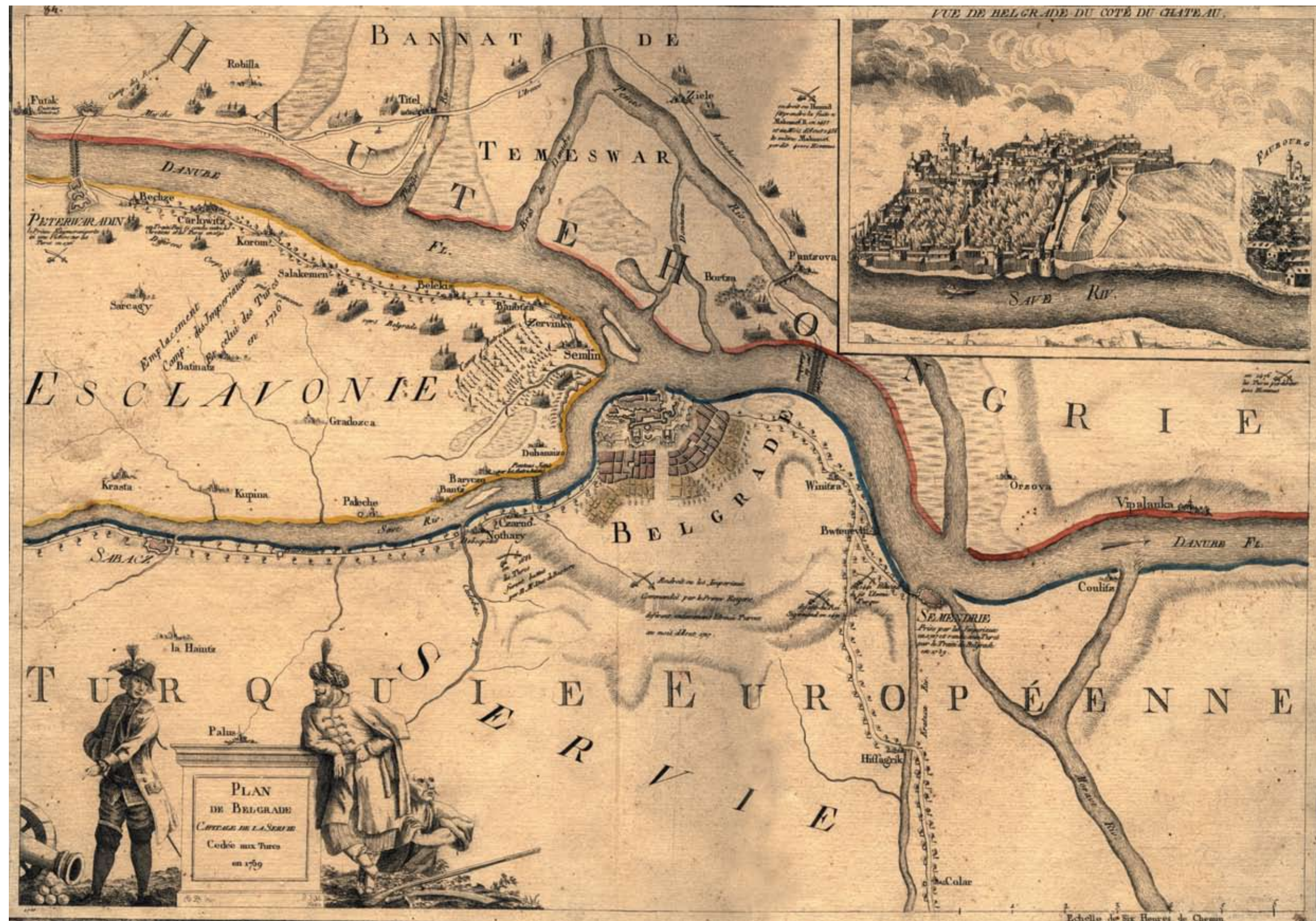
• . – London : Harrison & Co, 1784.

Димензије • Size of print: 22, 5 x 28 cm • cm.

Техника • Tehnique: Бакропез • Engraving

Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 148

страна • page

LV

НЕПОЗНАТИ АУТОР
• ANONIMUS AUTHOR

Одредница: ПЛАН БЕОГРАДА, ГЛАВНОГ ГРАДА СРБИЈЕ
• **Heading:** PLAN OF THE BELGRADE, SERBIAN CAPITAL

Наслов • Map sheet title:
PLAN DE BELGRADE, CAPITALE DE LA SERVIE
Cadée aux Turcs en 1739. B. B. Inv. P. I. M. Fecit
. – [б. м.] : [б. п.], 1788.
• . – [s. l.] : [s. d.], 1788.

Димензије • Size of print: 47 x 33 cm • cm.
Техника • Tehnique: Бакропез • Engraving
Сигнатура • Signature: БГБ К3 195

LVI

LONDON: Published 1st Oct. 1864, by W. Laurie & J. Whittell, Fleet Street.

James E. Smith & Co., Printers.

страна • page

LVII

Аутор: ЛОРИ, РОБЕРТ издавач, Лондон, 1755–1836.
• Author: LAURIE, ROBERT, publisher, London 1755–1836.

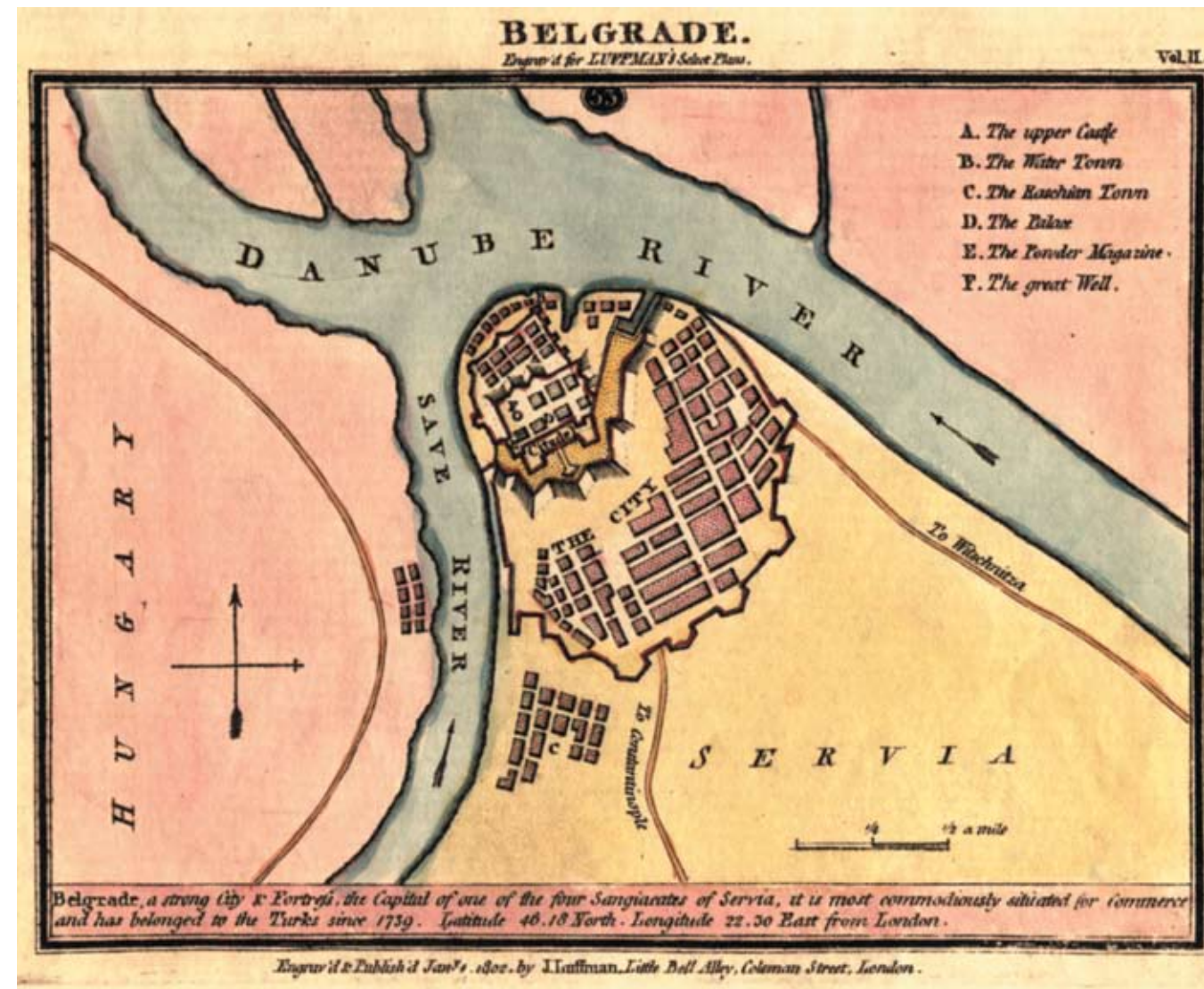
Одредница: ТУРСКА У ЕВРОПИ И МАЛОЈ АЗИЈИ
• Heading: TURKEY IN EUROPE WITH ASIA MINOR

Наслов • Map sheet title:
TURKEY IN EUROPE WITH ASIA MINOR
. – Лондон : R^t. Laurie & J^s. Whittle, 1801.
• . – London : R^t. Laurie & J^s. Whittle, 1801.

Димензије • Size of print: 24,5 x 20,5 cm • cm.
Техника • Technique: Бакорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ К3 155

LVIII

страна • page

LIX

Аутор: ЛУФМАН, ЏОН, гравер и издавач, Лондон 1776–1820.
• **Author:** LUFFMAN, JOHN, engraver and publisher, London 1776–1820.

Одредница: БЕОГРАД
• **Heading:** BELGRADE

Наслов • Map sheet title:
BELGRADE
Engraved for Luffman's Select Plans
. – Лондон : J. Luffman, 1802.
• . – London : J. Luffman, 1802.

Димензије • Size of print: 16 x 13,5 cm • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 196

LX

страна • page

LXI

НЕПОЗНАТИ АУТОР
• ANONIMUS AUTHOR

Одредница: ИТАЛИЈА И ТУРСКА У ЕВРОПИ
• Heading: ITALY AND TURKEY IN EUROPE

Наслов • Map sheet title:
ITALY AND TURKEY IN EUROPE
Italy from Boscovich &c. Turkey in Europe from Arrowsmiths Map.
. – Лондон : Cadell and Davies, 1803.
• . – London : Cadell and Davies, 1803.

Димензије • Size of print: 24 x 19,5 cm • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ К3 156

страна • page

LXIII

Аутор: РАПКИН, ЏОН, гравер, Лондон

• Author: RAPKIN, J. engraver, London

Одредница: ТУРСКА У ЕВРОПИ

• Heading: TURKEY IN EUROPE

Наслов • Map sheet title:

TURKEY IN EUROPE

. – Лондон : The London printing and Publishing Company, 1850.

• . – London : The London printing and Publishing Company, 1850.

Димензије • Size of print: 33 x 27 cm • cm.

Техника • Technique: Литографија, ручно колорисана • Lithography, hand-coloured

Сигнатура • Signature: БГБ К3 171

Белешка: Илустровао Х. Ворен & гавирао Џ. Роџерс.

• Note: The illustrations by H. Warren & Engraved by J. Rogers.

РЕПРОДУКЦИЈЕ •
REPRODUCTIONS

ПРЕДЊА КОРИЦА • FRONT COVER:

Аутор: БЕРТИУС, ПЕТРУС, космо-
граф, Лајден и Париз 1565–1629.
• **Author:** BERTIUS, PETRUS, cosmo-
grapher, Leiden and Paris 1565–1629.

Одредница:
РИМСКА ПУТНА КАРТА СВЕТА
– ПОЈТИНГЕРОВА ТАБЛА
• **Heading:** ROMAN TRAVELING
MAP – TABULA PEUTINGERIANA

Наслов • Map sheet title:
TABVLÆ PEVTINGERIANÆ
Segmentvm IV. à Sarmatis
vsque ad Hamaxobios
. – [б. м.] : [б. п.], око 1606.
• . – [s. l.] : [s. d.], about 1606.

Димензије • Size of print:
51 x 19 цм • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно
колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 3

НАСЛОВНА СТРАНА • TITLE PAGE:

Аутор: ОРТЕЛИЈУС, АБРАХАМ,
картограф, Антверпен, 1572–1598.
• **Author:** ORTELIUS, ABRAHAM,
cartographer, Antwerpen, 1572–1598.

Одредница: ЕВРОПА, детаљ
• **Heading:** EUROPE, detail

Наслов • Map sheet title: EVROPAE
. – [б. м.] : [б. п.], око 1579.
• . – [s. l.] : [s. d.], about 1579.

Димензије детаља • Size of detail:
7,5 x 6 цм • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно
колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 1

Према напмени антиквара:
Атласна карта Европе из Ортелијусо-
вог *Theatrum Orbis Terrarum* непозна-
тог латинског издања, око 1579.
• **According to antiquarian bookseller
note:** Map sheet from: *Theatrum Orbis
Terrarum*. Atlas printed about 1579.

страна • page
VII

Аутор: ВАЈЛД, ЏЕЈМС, издавач,
Лондон 1812–1887.
• **Author:** WYLD, JAMES, publisher,
London 1812–1887.

Одредница: ТУРСКА У ЕВРОПИ,
детаљ
• **Heading:** TURKEY IN EUROPE,
detail

Наслов • Map sheet title:
EUROPEAN DOMINIONS OF THE
OTTOMANS OR TURKEY IN EUROPE
2. издање. – Лондон : Js. Wyld, 1835.
• 2. edition. – London : Js. Wyld, 1835.

Димензије детаља • Size of detail:
15 x 19 цм • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно
колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 160

страна • page
LXV

НЕПОЗНАТИ АУТОР
• ANONIMUS AUTHOR

Одредница: ПЛАН БЕОГРАДА,
ГЛАВНОГ ГРАДА СРБИЈЕ
• **Heading:** PLAN OF THE
BELGRADE, SERBIAN CAPITAL

Наслов • Map sheet title:
PLAN DE BELGRADE,
CAPITALE DE LA SERVIE

**Cadée aux Turcs en 1739. В. В. Inv. Р.
I. М. Fecit**
. – [б. м.] : [б. п.], 1788.
• . – [s. l.] : [s. d.], 1788.

Надаслов • Head title:
VUE DE BELGRADE
DU COTÉ DU CHATEAU

Димензије детаља • Size of detail:
17 x 12,5 цм • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез
• Engraving
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 195

КОРИЦА, ПОЛЕЂИНА КЊИГЕ
• BACK COVER

НЕПОЗНАТИ АУТОР
• ANONIMUS AUTHOR

Одредница:
РАСПОРЕД ИМПЕРАТОРСКЕ
ВОЈСКЕ У УГАРСКОЈ, 5. авг. 1716.
• **Heading:** THE ORDER OF BATTLE
OF THE IMPERIAL ARMEY IN HUN-
GARY THE 5th Aug. 1716.

Наслов • Map sheet title:
THE ORDER OF BATTLE OF THE
IMPERIAL ARMEY IN HUNGARY
THE 5th August 1716, detail
. – [б. м.] : [б. п.], [б. г.]
• . – [s. l.] : [s. d.], [s. a.]

Димензије детаља • Size of detail:
19 x 13 • cm.
Техника • Tehnique: Бакрорез, ручно
колорисан • Engraving, hand-coloured
Сигнатура • Signature: БГБ КЗ 190

Одабрана литература • Bibliographical references:

*Jugoslovenske zemlje na starim geografskim kartama: XVI, XVII
i XVIII vek /* [Избор и текст] Синиша Живковић. – Београд
: Југославија ЕКО : Народна библиотека Србије, 1990.

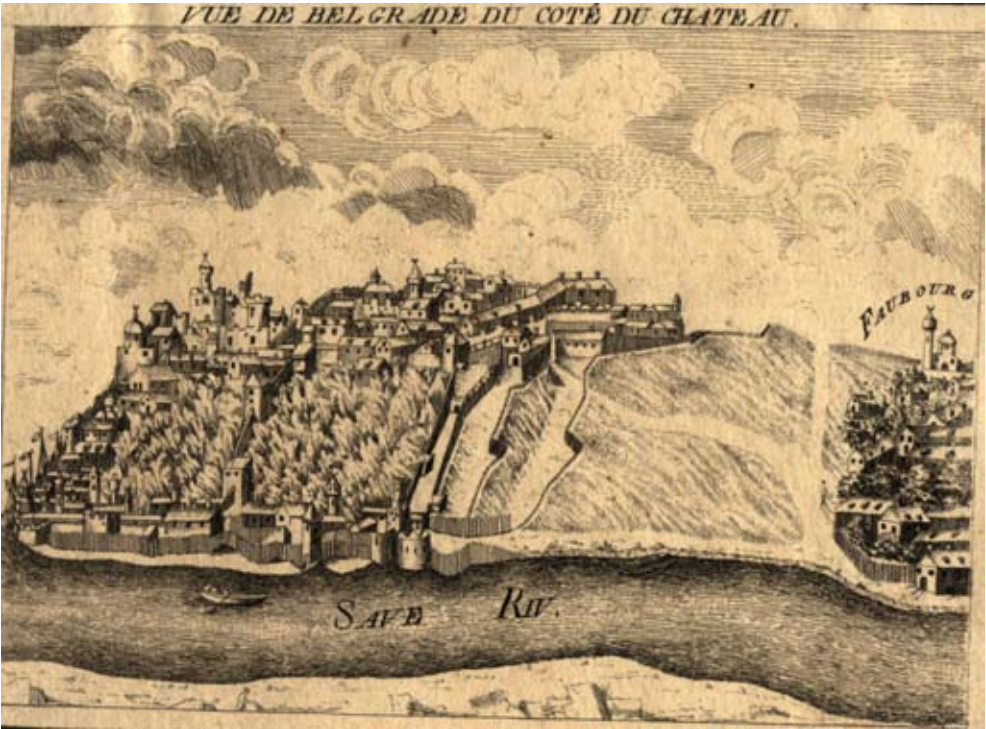
*Србија и суседне земље на сџарим геоџрафским карџама • Serbia
and the neighboring countries on early maps.* – Београд : Галерија
САНУ, 1991.

Шкаламера, Жељко: *Каџалоџ Карџеоџрафске збирке Аџимовић*
. – Београд : Библиотека града Београда, 1991. [Рукопис]

*Stare karte, gravire i fotografije iz zbirke Muzeja grada Beograda • Old
maps, engravings and photographs collection of the City Museum of
Belgrade.* – Београд : Музеј града Београда, б. г. [Компакт диск]

Скраћенице • contractions:

б. г. • s. a. без [назнаке] године • sine anno
б. м. • s. l. без [назнаке] места • sine loco
б. п. • s. d. без података • sine data

БЕОГРАД НАД ДУНАВОМ
ПРЕМА ЕВРОПСКИМ КАРТОГРАФСКИМ ИЗВОРИМА XVI–XIX ВЕКА

Библиотека града Београда
КАРТОГРАФСКА ЗБИРКА АЋИМОВИЋ

BELGRADE ABOVE THE DANUBE
ACCORDING EUROPEAN CARTOGRAPH SOURCES BETWEEN XVI AND XIX CENTURY

Belgrade City Library
CARTOGRAPH COLLECTION AĆIMOVIĆ

Издавач • Publisher
БИБЛИОТЕКА ГРАДА БЕОГРАДА

Главни уредник • Editor in chief
ЈОВАН РАДУЛОВИЋ

Уредник • Editor
ЉУБИЦА М. ЂОРОВИЋ

Извршни уредник • Executive editor
ВОЈИН В. АНЧИЋ

Ликовни уредник • Art editor
ЗОРАН СТАНКОВИЋ

Сарадници • Assistants
ЛИДИЈА ТОНТИЋ
НАДА АРБУТИНА

Штампа • Print

Тираж • Size of edition
300 примерака • 300 copies

ISBN 978-86-7191-139-9

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

912.43(497.11 Београд) “16/19”(084.4)
911.379:93(497.11 Београд)(084.4)

БЕОГРАД над Дунавом : Према европским
картографским изворима XVI–XIX века :
Библиотека града Београда, Картографска
збирка Аћимовић = Belgrade above the Danube
: According European Cartograph Sources
Between XVI and XIX Century
/ [уредник Љубица М. Ђоровић;
сарадници Лидија Тонтић, Нада Арбутина]
. – Београд : Библиотека града Београда, 2008.
(Београд : Чигоја) . – 66 стр. : репродукције ; 26 x 39 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод . – Тираж
300. – [Предговор] : стр. III – V. –
Библиографија : стр. 65.

ISBN 978-86-7191-139-9

1. Уп. ств. насл.
а) Београд – 16–19в – Географске карте
COBISS.SR-ID 147350028